

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Preoțimea noastră.

În zilele acestea când credința a decăzut cinstea și moralitatea s-au împușinat și patimile și crimele s'au sporit, preoțimea nu mai este considerată de o chemare sfântă. Preotul nu mai este privit, ca un adevărat slujitor al altariului și ca un administrator al celor sfinte, ci el este în ochii multora sminteală și privit ca un simplu funcționar puțin băgat în seamă. Și oare pentru ce? Fiind-că preoțimea amintește neconținut oamenilor cuvintele Mântuitorului. „Marto, Marto de multe te îngrijești una mai trebuiește“. Preoțimea spune, „Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția lui D-zeu“ Ce folosește omului de-a dobândi lumea întreagă și sufletul său îl va pierde“ Pentru cei ce nu cunosc altceva în lumea asta mai nobil, decât plăcerile trupești și nimica mai înalt decât bunurile pământești, aceste admonieri sunt neplăcute molestișitoare. Ei disprețuiesc tagma preoțiască care este numai o piedecă pentru ei.

Aceștia aruncă cuvinte de ocară și de ură la adresa preoțimei. În adunări sau întruniri publice, în conversațiunile de stradă sau acasă nu se sfiesc să afirme, că preoțimea este o piedecă pentru cultura poporului, că ea voește să țină poporul în întunec, că slujbele religioase nu sunt de folos, ba sunt de prisos și numai corespund cu timpul înaintat în care trăim, și preoțimea deci nu mai are rost.

Dacă întrebăm noi pe oamenii aceștia, ce să țin luminați, să răspundă la întrebările noastre anume. „Ce este omul, de unde vine, pentru ce trăiește, și unde merge? Este el numai ca un animal, ce trăiește câțva timp, ca să dispară cu totul sau există o vecinicie o continuitate? Ei nu ne pot răspunde.

Aceste și alte întrebări îl neliniștesc pe om și numai atunci este mulțumit dacă a putut deslega aceste enigme.

Deslégarea acestor întrebări ne'a dat'o numai Mântuitorul Hristos, care'a zis: „Eu sunt acela adevărul și viață.

Ce este adevărul? Răspunsul întrebării acestea, mult cuprinzătoare, ni'l dă preoțimea

Ea este învățătoarea adevărului. Cine alungă preoțimea alungă cuvântul adevărului, și întră în împărăția minciunii și'a întunerecului. Preoțimea muncește pentru binele omenirii iară nu pentru a'o ținea întru întunec. Ea propovăduiește dreptatea, blândeața, răbdarea și ascultarea cari sunt fundamentul fericirii poporului și a țării. Preoțimea învață că toți oamenii sunt frații împreună cei bogați cu cei săraci au acelaș tată ceresc. Femea să aibă aceleași drepturi cu bărbatul. Averea fiecăruia să fie sigură și dreptul de proprietate sfânt.

Preoțimea a fost începătoarea și păstrătoarea culturii și'a științei, ea a lătit și cultivat artele frumoase și ea a păstrat naționalismul în popor și l'a ferit, ca să nu fie înghițit de alte neamuri. Atâta binecuvântare a vărsat asupra popoarelor ca nimenea altul. Pentru aceea este cu dreptate oare, ca lumea de azi să urască pe preoți și să'i bârfească și batjocorească? Dacă lumea nu mai ține la preoțime cum ar trebui, vina nu este numai a timpului în care trăim, ci parte din vină o poartă și preoțimea de azi.

Toți știm cum trebuie să fie preotul și ce însușiri trebuie să aibă și ce datorințe are de împlinit. *Ne întrebăm acum, dacă fiecare este adevărat păstor sufletesc?* Este drept, că a împlini datorile, ce sunt impuse preotului, în aceeași măsură, ca să nu mai lase nimic de dorit? este peste puterile omeniești. În vremurile de azi, să se decidă un tânăr pentru cariera preoțească este o mare îndrăzneală. Nu este deci nici o mirare, când ici colea unul sau altul alunecă, și nu este de mirat, când asupra împlinirii funcțiunei și chemării preoțești are lumea în multe cazuri ceva de zis, de criticat.

Nici nu se poate alcum, la cea mai mare bunăvoința și conștiositate depusă de preoțime. Nu ar trebui însă ca lumea să judece grabnic și pe toți deopotrivă.

Dacă vede cineva o greșală sau o patimă la vreun preot, apoi trebuie să se gândească că nici preotul nu este înger ci numai om cu înclinările și slăbiciunilor omeniești. Dacă

ar fi cel ce critică în poziția preotului nu ar fi nici el mai bun, cu nici un pic. Parohienii îl critică și judecă pe preot îndată ce află la el o slăbiciune sau o greșală. *Dacă preotul își îndeplinește funcțiunea și datoria lui pastorală, sunt mulțămiiți atunci parohienii? Așa ar trebui să fie dacă vedem tocmai contrariul.*

Din ce își economisește și-și administrează un preot averea sa mai bine, din ace ce crește ura sau invidia altora contra lui, De are ceva avere, oamenii îl numesc sgârcit și hrăpăreț de dacă mai mult din averea lui îi zic, că e risipitor, de partide drepturile lui și plata lui ce i se cuvine după funcțiunile lui, atunci să zice, că e lacom și nesăturat. Parohienii nu judecă, că și preotul trebuie să trăiască după munca lui, „că vrednic este lucrătorul de plata sa“.

Din ce își dă el silița mai mult pentru mântuirea sufletelor încredințate păstoriei sale muștrând și certând și învățând cu vreme și fără de vreme, din acele, va avea mai mulți contrari și dușmani.

Toate aceste înse, nu trebuie să îndemne pe, preot, ca să nu mai stăruiască la împlinirea chemării sale. El nici odată să nu piardă din vederea răspunderea ce o are înaintea lui Dumnezeu, care îl va întreba, *unde sunt sufletele ce Eu țile-am încredințat, -ca să le conduci la mântuire la mine? Cari sunt faptele tale pentru ridicarea turmei cuvântătoare și preamărirea mea?* Dumnezeu nu ne va întreba, cum ne-am chivernisit averile și bunurile pământeste, ci ne va trage socoteală, cum am lucrat în voia lui. De aici urmează, că mai întâi să folosească preotul vremea într-o povățuirea credincioșilor, apoi pentru chivernisirea și sporirea averii sale.

Pentru ca să poată da altora învățătură trebuie ca întâi el so aibă. Să nu contenească cu studiul învățăturilor evangheliei, și al științelor teologice și laice. Mai ales este de mare lipsă în timpul de azi, când lumea nu mai este mulțămiiată cu slujbele epitrafirului, ci să cere ca preotul să fie într-o toate luminătorul poporului. În vremea asta când fiecare se simte chemat a pași ca îndreptător al bisericii și al religiunii, când fiecare nemernic cutează să hulească învățăturile sfinte, sub motiv că el este un cap mai luminat și țtne pas cu rezultatele științei moderne. Acuma ne trebuie deci preoți la înălțimea chemării. Preotul care vrea să merite numirea de luminător al poporului nu va pune niciodată lumina sufletului său sub obroc. Nu va ținea lumina minții sale închise într'un felinar tâlhăresc, ce luminează numai

pe un petec de loc, numai tâlhariului, ce pleacă să fure avutul altuia, ca numai el să aibă profitul păcătos, dela dâra de lumină, ce numai lui îi luminează spre folosul său și spre paguba altora, ci preotul va face, ca lumina sufletului său să lumineze nu numai cărările cinstite ale vieții sale, ci toate cărările tuturor celor lipsiți de lumină.

Și deaceștia Doame mulți sunt. Ei se vor aduna în jurul păstoriei lui bun și luminaț, cu dragoste, știind că unde lumina lui Hristos luminează tuturor, acolo nici ei nu vor mai orbeca și rătăci, ci-și vor găsi rostul lor în lumina aceasta.

I. Hociotă, protopop militar.

Discurs

rostit în parlament de dl. VASILE GOLDIȘ, la proiectul învățământului primar.

(Urmare și fine.)

Vin acum, d-lor deputați, la ultima parte a discursului meu. Ea se referă la biserică, la religiune, la școala confesională. Simțesc cum mă cuprinde în momentul acesta adâncă sfială. Mă văd aproape solitar în incinta aceasta, parcă sunt sosit aci din altă lume, în mijlocul d-voastre. Sunt din neam de preoți, după mamă, după tată. De mic copil am fost deprins cu mirosul tămâii, iconostasul a picurat în sufletul meu primele impresii de artă, vâlvătaiele luminărilor de galbenă ceară au fost cel dintâi joc al ochilor mei de mic copil. Tatăl meu nu călcă pragul bisericii fără de mine și la toate praznicile, eu purtam crucea în fruntea copilașilor îmbrăcați în cămășuțele albe, împodobite una c'o cruce galbenă, alta c'o cruce alta c'o cruce roșie. Mi se părea că biserică noastră este casa noastră cea de a doua și ea a rămas până în ziua de astăzi partea cea mai bună a sufletului meu. (Aplause pe băncile opoziției.) Și m'au dus la școală. Cea dintâi lecțiune am primit-o în căsuța acoperită cu paie. O cameră la stradă, o mică bucătărie la mijloc, de aci intrai în camera spre grădină; eră școala confesională ortodoxă română. În curte un șopron, în grădină o capră hrana învățătorului. El avea 40 de zloți plată pe an, asta am aflat-o mai târziu. Dar, ce bine eră în acea școală! Eram vre-o 20 de ștregari, atunci nu se știă încă de obligativitate. Învățam însa creșterea românească și moș Nicolae Albu, cu fața roșcovană, cu ochi mărunți și părul cărunț, bunul Dumnezeu să-l ierte, ne învăța az, buche, apoi cetitul cu litere latine, socotea școala lucru mare, răspunsurile liturgice și așa toate cele de învățat dar, el umbla vara fără ciorapi, postea toate posturile și numai capra îi mai îndulcea vieța.

Acolo a luat ființă sufletul meu, care a rămas acelaș de atunci și până astăzi. În brațele mamei, în scâncitul leagănelui, în fumul pătruns de mirosul tămâii, în primele învățături ale dascălului, se plămădește sufletul fiecăruia dintre noi. Am petrecut

vieța mea întreagă în această atmosferă bisericească. Am fost profesor la școala normală ortodoxă română la liceul ortodox român lui „Andrieu Șaguna” la Brașov, apoi funcționar la episcopie n,am învățat studii teologice, dar am trăit toată vieța în umbra bisericii și am urmărit, cu iubirea fiului bun vieța și evoluția școlii noastre confessionale. Simțesc cum ne desparte o lume întreagă. D-voastră ați învățat altă școală și vă inchipuiți, că școala noastră a fost o școală clericală, unde popa vine ca o sperietoare.

D. Patrichie Râmneanțu: D-le Goldiș, dacă îmi dați voie, este cam așa. (Protestări violente din partea partidului național).

D. G. Pop: De ce vorbești așa. Ești român ori ce ești?

D. Patrichie Râmneanțu: Eu am servit în școala confessională. D-ta n'ai dreptul să vorbești.

D. G. Pop: Școala confessională ne-a ținut pe noi acolo.

D. Al. Vaida-Voevod: Parcă n'am fost toți la școala confessională.

D. Patrichie Râmneanțu: Eu am avut ceva de suferit de pe urma acestei școli confessionale. Școala confessională a murit.

D. V. Goldiș: A murit școala confessională? O atunci lăsați-mă să mă bocesc la căpătâiul unui mort scump, pe care l-am iubit atât de mult în vieța și dela care am moștenit un patrimoniu sfânt, al sufletului meu: iubirea nemărginită a limbei maicii mele și a neamului, din care m'am născut. (Aplause pe aâncile opoziției). Dar, eu sunt creștin, cred că și acest mort va învia.

Școala noastră confessională, d-lor colegi n'a fost o școală clericală, a fost școală curat națională (Aplause prelungite). Biserica ortodoxă română din Ardeal, întocmai ca și sora ei cea unită, banii săracilor au susținut lumina învățaturii românești. Am înființat în toate satele școale primare, am înființat în centre școli normale, am înființat licee, școală conercială, școli și internate de fete, fără fonduri, curat din iubirea de neam din bogăția de suflet a celor săraci. Aveam la Caransebeș ca profesor la școala normală a lui Ioan Popazu o leafă de nimic și 24 oare pe săptămână, iarna-vara dimineața la biserică, dar, de două ori la săptămână adunam în odăița mea pe elevii cursului superior și cetiam cu dâșii pe Creangă, pe Eminescu și niciodată nu n'am plâns de mizeriile acestei lumi, fiindcă eram la școala confessională și și simțiam, că ea ne duce la mântuire. (Aplause îndelung prelungite).

Sunt convins d-lor învățători ardeleni, cari sunteți aci, sunt convins, că mulți dintre d-voastre, vor fi crescut cu presura și cu colacul acelor internate sărăcicioase ale școlilor noastre normale, veți fi obosit adeseaori de posturile lungi și mâncarea cea slabă, dar acolo ați crescut, de acolo ați ieșit, sufletul acolo vi s'a oțelit, de acolo ați intrat în școalele satelor românești, unde ați purtat cu mândrie făclia cunoștinței, și ați făurit sufletul românesc susținând și fortificând cu noi împreună solidaritatea națională în Ardeal. (Aplause prelungite).

Școalele acestea erau școalele bisericii românești, a celei ortodoxe-române și a celei unite, amândouă asemenea naționale. Biserica aceasta s'a confundat întotdeauna cu neamul nostru românesc, (Aplause prelungite pe băncile partidului național). Și o dure-

roasă mirare îmi cuprinde sufletul, când văd răceala d-voastră în contra acestei biserici.

Vocul din majoritate: Nu e răceală. Nu e contra bisericii. E împotriva școlii confessionale.

D. V. Goldiș, inexplicabil, cum d-voastră nu vreți să înțelegeți, că școala confessională din Ardeal a fost școală prin amenință națională. Iar biserica, care a susținut-o, a fost însăș națiunea română din Ardeal. Biserica aceasta ne-a scăpat vieța de scufundarea în oceanul străin, ce ne colesia. Preoții ei au fost sfătuitoarii lui Horia, preoții ei au dus în dieta dela Cluj, *Supplex libellus Valahorum*, preoții ei au fost tribunii lui Iancu, preoții ei au dus „Memoranțul” la Viena, și întorcându-se acasă cerșiau dela credincioșii lor milă pentru școala confessională. (Aplause prelungite pe băncile partidului național).

Și atunci, stau nedumerit și mă cuprinde o dureroasă mirare, că oare de ce națiunea română vrea deodată să renunțe la forța vie, care a fost sute și sute de ani pavăza existenței sale, izvorul său de mărire, lumina și mângâierea sufletelor? Imi aduc aminte de marii voveozi ai vremurilor trecute, cari după fiecare glorie câștigată în luptă cu dușmanii țării, întorcându-se acasă ridicau câte o mănăstire de închinare bine știind că brațele vitejilor erau purtate de credința strămoșească în dreptatea lui Dumnezeu. (Aplause unanime, îndelung repetate). De ce nu am putea noi să utilizăm mai departe această forță? De ce lăsăm biserica în păraginire? De ce nu-i cerem ajutorul ei, atât de riguros pentru luminarea poporului nostru?

D. Andreiu Pora: S'a schimbat istoria.

O Voce. Să luăm la cunoștință ce ne spune d. Pora că s'a schimbat istoria.

D. V. Goldiș: Proiectul de lege, ce ne stă nainte, dă drept comuelor și județelor, să înființeze și săi întrețină școli primare cu drept de publicitate, întocmai ca Statul. Școlile comunale și județene vor avea aceleași drepturi ca și școalele de Stat. Nu pot să înțeleg, de ce nu se dă acest drept și bisericii noastre care în Ardeal a întreținut mii de școli primare și le-a susținut cu vrednicie la nivel înalt, făcând puternică concurență chiar școlii de Stat?

Ce a păcătuit biserica aceasta, de i-se răpește școala ei confessională? Dacă în Vechiul Regat nu puteți avea școli confesiocale, lăsați-ni-le pe ale noastre, nu ne răpiți un drept pe care l'am avut. Absolut străini de școala confessională, d-voastră nici idee nu aveți, ce pierde Statul român prin desființarea școlii noastre confessionale. Motivul ar fi. așa aud, că atunci ar trebui să li se dea și minorităților școale confessionale. Motivul e absurd.

Mai întâiu nu pot admite nedreptate nici pentru minorități. Dar dacă vreți să le faceți minorităților ne drepte, de ce să suferim și noi cu ei împreună? Ori vreți să ne sărăciți pe toți, numai ca să fie minoritarii săraci? Ce neghiobie! (Aplause pe băncile opoziției).

Faceți o mare nedreptate acestui neam, când îl lipsiți în chestia școlară de o forță mult mai mare decât cea a comunelor ori a județelor, de puterea irezistibilă a bisericii. Se pare că pretinși savanți ai acestei țări nu vrea să lase școala sub conducerea bisericii, fiindcă ei cred că biserica este dușmană cunoștinței. Adevărul este că „știința și religia — cum spune profesorul Huxleg — sunt două surori gemene, pe care nu le putem despărți fără să pricinuim moar-

tea amândouă. Știința posterează, cu cât e mai religioasă și religia înfloresce cu cât se întemeiază mai mult pe adâncimea și pe soliditatea științifică". Herbert Spencer în cartea sa despre educație spune: „Adevărata știință este religioasă. Învățul de bună credință — nu cel care se mulțumește să măsoare distanțele, să eticheteze speciile, ci cel care caută adevărului mai înalte sau chiar adevărul suprem, — adevărul învățat e adevărat om care știe cât de sus se află nu numai de cunoștința noastră, ci și de întreaga concepțiune omenească — puterea universală, ale cărei manifestațiuni sunt natura, viața și gândirea”.

Să nu uitați d-lor, că nu știința stăpânește lumea, ci sentimentul și credința. Marele filosof francez Gustav de Bon, în fruntea opului său „La psychologie politique“ pune ca motto fraza: „Rezonul creiază știința dar istoria o fac sentimentele și credințele“. Toate epocile mari din istoria lumii s'au produs prin elanuri ale sentimentului ori ale credinței. De câte ori masele au fost cuprinse de flăcările vreunui puternic sentiment, ori de vreun val irezistibil al credinței, s'au născut idealuri de viață, traduse în instituțiuni sociale, cari au caracterizat diferitele epoci ale istoriei omenești. Vai de acea școală poporală, care e lipsită de călăuză credinței religioase. (Aplause pe pe băncile opoziției).

Expunerea de motive a legii de față vorbește de percepțe morale și vorbește mai vartos de democrație și de exigențe ei. Dar unde veți afla percepțe morale mai luminoase, măi generoase, mai fericitoare decât în predica de pe munte a Mântuitorului? Și care ar fi democrația mai desăvârșită, decât acea a blândualii Iisus? (Aplause prelungite pe băncile opoziției).

Și atunci, d-lor, de ce vă temți de Cristos?

O voce din opoziție: Au motive.

D. V. Goldiș: Am adus aici cartea unui eretic care a părăsit biserica, dar a rămas totuși credincios învățăturilor lui Christos.

O voce: Cine e acela.

D. V. Goldiș: E un mare geniu al atinității, a cărui amintire a sărbătorito anul trecut, la 100 de ani dela nașterea sa, toată lumea civilizată este Ernst Renan. Auziți ce scrie omul acesta despre Mântuitorul: „Chiar în zilele noastre, zile turburate, în care Iisus nu are continuatori mai adevărați, decât aceia ce parcă-l tăgăduesc, visurile de organizare ideală a societății, cari au atâta asemănare cu năzuințele sectelor creștine primitive, nu sunt într'un anumit înțeles, decât înflorirea aceeași Idei, una din crengile aceluia copac uriaș, pe care încolțește orice gândire despre viitor, și careia „Împărăția lui Dumnezeu“ îi va fi pururea și tulpină și rădăcină. Toate revoluțiile sociale ale omenirii vor fi altoite pe acest cuvânt“. Dar îmbinate de un materialism grosolan, năzuind la ceva cu neputință, adică întemeierea fericirii obștești pe măsuri economice și politice, încercările socialiste din timpul nostru au rămas sterpe, până ce nu vor lua de regulă adevărul duh a lui Iisus; vreau să spun idealismul absolut, acest principiu: — pentru că să stăpânești pământul trebuie să renunți la el“.

D-lor învățătura creștină este supremul idăal al vieții. De ce vreți d-voastre să nimiciți cetatea, unde se cultivă acest duh? De ce mai vartos, nu ați fortifica această cetate, care ni-ar putea trimite acei idealști de care atâta trebuință are astăzi lumea și pe cei învățaței ai lui Christos, cari să propage pacea

nașterea între oameni, nu anarhia, cum cu atâta tristețea am auzit spunându-se dela această tribună?

O voce: Acesta e Bujor.

D. V. Goldiș: Eu cred, că neamul nostru și politica noastră de instrucțiune săvârșește o crimă, când se leapadă de ceea ce ni-au lăsat strămoșii, de biserica noastră, de școala noastră, confesională și de adevărurile creștinătății. Din adâncul sufletului să fac un apel, d-voastre și națiunii române întregi: pentru fericirea neamului și Statului nostru, vă rog: întoarceți-vă la Christos! (Aplause îndelung repetate, strigăte de bravo!).

Fundațiunea Gojdu.

Marti și mercuri, în 7 și 8 crt. Seprzența Fundațiunii Gojdu și-a ținut întrunirea s'a de toamnă.

La ședințele din aceste zile au participat pe lângă I. P. S. Sa. Păr. arhiepiscop și mitropolit. *Nicolae* ca președinte. PP. SS. LL. episcopii *Ioan Papp* al Aradului, *Roman Ciorogariu* al Orăzii-Mari și *Nicolae Ivan* al Clujului, apoi membri mireni *Avram Berlogia*, *Ion I. Lapedatu* *Dr. C. Popescu* și *Dr. Nicolae Zigre* Referent a fost secretarul fundații, dl *Dr. A. Crăciunescu*.

Reprezentanța s'a ocupat cu situațiunea de drept a fundațiunii, constatând că prin acordul încheiat la 16 April a.c. între România și Ungaria, s'a făcut un însemnat pas înainte pentru regula afacerilor ei. Anume în sensul acestui acord, Reprezentanța va putea dispune liber (ceea ce până acum din cauza dispozițiilor tratativelor de pace, nu a putut) asupra averii mobiliare și asupra veniturilor averilor imobile, realități din Budapesta.

Pe la începutul anului viitor se va întruni în Sibiu — în sensul acordului încheiat — o nouă conferență, care va regula în mod definitiv afacerile fundațiunii, stabilind și partea ce se cuvine românilor ortodocx din Iugoslavia și Ungaria din averea respective veniturile fundamentale.

Reprezentanța a luat dispozițiuni pentru a se putea controla și încheia socotelile pe toți anii, de când, din cauza împrejurărilor politice, nu a mai putut exercita dreptul său de a administra însași averea fundațiunii.

Sperăm că după conferența din primăvară viitoare, fundațiunea va putea să funcționeze normal, împlinindu-și misiunea conform testamentului fericitului fondator, *Emanoil Gojdu*.

În această sesiune Reprezentanța fundațiunii Gojdu s'a întregit cu două puteri nouă, doi din cei mai distinși bărbați ai vieții noastre publice, dnii *Vasilie Goldiș*, președintele Asociațiunii și *Dr. Silviu Dragomir*, profesor la Universitatea din Cluj.

Inceputul durerii noastre (Matei 24, 6-8)

Conferință poporală, ținută la 12/25 Mai în comuna Spata; la 9/22 Iunie în Bruznic; la 22 Iulie (3 August) a. c. în Ohaba-Sârbească de cercul religios Zăbaț

de IGNATIE DIHOR, preot ort. rom. în Zăbaț
(Urmare și fine.)

Dumnezeu însă poruncește direct botezul copiilor: Așa vedem la I Moisi 17, 11, 17, 14. „Bărbatul netăiat în prejur stârpi-se-va că a stricat legământul meu“. Tăierea împrejur a fost dată nu numai pentru oameni bătrâni ci și pentru copii, ba chiar mai mult pentru copii, ca pentru cei bătrâni. Așa vedem la I Moise 17, 14. „Tot pruncul parte bărbătească de opt zile . . . se va tăia în prejur și așa legământul meu va fi întru voi ca legământ vecinic“. Iubiților Dumnezeu a dat pentru vecie și toate vârstele legea tăierii împrejur. Așa-dar este legământ care trebuie să existe și astăzi și nu se poate șterge până ce va fi picior de om pe pământ. Ceea ce a fost tăierea împrejur pentru jidovi este botezul pentru noi. Tăierea împrejur nus'a șters, ce s'a înlocuit cu botezul, printrucă Hristos a venit, ca să ne mântuiască sufletul nostru, care este mai mult ca trupul. Tăiera împrejur s'a făcut în trup, iar botezul este tot tăierea împrejur însă a sufletului și nu a trupului. Hristos nu a poruncit botezul pruncilor pentru că el ca fiu al lui Dumnezeu nu putea să dea poruncă peste Dumnezeu Tatăl. D-zeu după cum ați auzit ne-a poruncit ca să botezăm copiii la opt zile, Hristos nici unde nu zice ca botezul să fie numai pentru oameni mari, ci din contră zice „lăsați copiii să vină la mine.

Iubiților! Este drept că Hristos s'a botezat în vrâsta de treizeci de ani; dar el s'a botezat cu botezul lui Ioan botezătorul care este inferior botezului lui Hristos și este valabil numai pentru vremurile înainte de Hristos. cei ce se botează și azi cu botezul lui Ioan de pocăință nu recunosc venirea lui Hristos asemenea jidovilor și se numesc antihriști. Hristos a făcut-o pentru ca să treacă din legea ebraică în legea noului Testament.

4. Sectarii antihriști mai fac o greșeală și cu privire la preoție. Ei zic că nu-i lipsă de preoți căci toți sunt proști, cari nu sau botezat în legea baptilistă ori calvină.

Rătăciții poate că știți și D-Voastră că botează copiii dela 13 ani în sus, apoi ce credeți dacă toți câți sunt botezați sunt preoți. — cum zic ei —, apoi un copil de 13 ani, care nu este nici capul unei familii, se poate numi preot? Apostolul zice lui Timotei, care era deja matur: „Nu ne băgător de seamă de darul ce este întru tine... De aici vedem că preoția este un dar care este în preună cu o reponzabilitate (I. Ep. 4, 14 cf. II Ep. 1, 6. Efez. 4, 11. 12). Luați aminte de voi și toată turma întru care Duhul sfânt va pus pe voi eviscopii, ca să păstoriți biserica lui Hristos. (Faptele, 20, 28) Aici se întărește și mai bine ceea ce sau zis și să facă desvelire de turmă și păstor. Dacă toți ar fi preoți apoi cine este turma și pentru ce face Apostolul această deosebire în biserică? Apoi dacă toți sunt preoți, cum ar avea să se întăleapă cuvintele Apostolului Iacob care zice: „De este cineva bolnav întră voi să cheme preoții piserici ca să se roage

pentru dânsul“? (Iacob 6, 14. 15.) Trebuie să știți că poporul fără conducere rătăcește cum zice sf. scp. la pilda cap. 11 r 14. Mai zice și proverbul „unde nu-i cap vai de picioare! Preoții sunt conducătorii văzuții ai bisericii și sunt reprezentanții Apostolilor și al lui Hristos. Preoția a fost întemeiată în T. V de Dumnezeu. Iar venind Hristos a desăvârșit preoția pregătitoare a T. V. și a înfințat preoția deseavârșită al T. N. al cărei cap nevăzut este Hristos. (Ezrei 8. 12).

Hristos alege 12 Apostoli pe acestea îi trimite în lume ca să lătească evangelia. Apostolii cu toți oamenii erau muritori au lasat în locul lor Episcopi. Eciscopii au așezat în fie care saț câte un presbiter pentru ca oamenii să nu fie siliți ca să plece todeuna la orași dacă voiau ca so se închine lui Dumnezeu. Toate acestea ni-le documentează sf. scr. în nenumerate locuri.

5. Încât prvește luminările apoi rătăciții nu voiesc nici despre lumini ca să știe, cu toate că Dumnezeu a dat poruncă directă că la rugăciunile noastre să aprindem luminările, și anume la III. Moisi 24 1-3 cetim: „Și a grăit Domnul Moisi zicând: Poruncește fiilor în Izrael să aducă la tine unt de lemn, de maslin curat și limpede la lumină.. și o vor aprinde... înaintea Domnului pururea lege vecinică va fi“. De aici și din multe alte locuri să vede, că această lege a luminii dată de Dumnezeu este lege vecinică și nu se poate nimici de nime pe fața sământului. Hristos când a venit a văzut lucrurile acestea și nu le-a șters, de-și zice el că este lumina lumii sub aceasta lumină avem să înțălegem rațiunea luminată a lui Hristos pe care nime din oameni nu o vor putea în trece. Apoi dacă calvinii și sectarii rătăciți voiesc să o șteargă această lege vecinică dată de D-zeu pe care Hristos n'a avut drept ca să-o șteargă este treaba lor. Noi nu putem că să asbultăm pe oameni mai ca pe Dumnezeu.

Rătăciții deoare ce nu pot resturna adevărul acesta cu sf. Scriptură, avoi încep a orgamenta, si anume ei zic: Pentru ce trebuie să aprindem noi lumină iar dacă mergem în iad acolo luminează focul geenei și asemenea este lumină cauzată de foc. Apoi luminarea aprinsă să fie cât o fi de mare să gată și de la o vreme se va stânge.

Încât despre aceste nu am decât să spun, că sunt mînciuni cu coarne. Este drept, că în Raiu este lumină vecinică; dar în iad din contră este întunec vecinic. Snb focul geenei nu avem să înțălegem un foc. care arde, ci avem ca să înțălegem chinurile și usturimile împreunate cu munca cea vecinică din iad. Sf. Sc. documentează că în iad pururea este întunec. Așa vedem în Apocalipa 20, 9. unde zice: „Deavolii s'au lăsat spre judecata zilei celei mari în chinurile vecinice sub întunec“. Apostolul zice: Nu ne este nouă lupta întru trupului și sângelui ci în contra Domnilor întunerecului, în contra duhurilor răutății. (Efez 6, 12). Acum ori este în iad lumină ori este întunec, dacă D-zeu poruncește ca să aprindem luminile la rugăciuni, noi trebuie să ne supunem poruncilor lui Dumnezeu. Apoi dacă luminările aprinsă se gată cu acesta materia și nu simbolul ce-l are luminarea și noi ne gătăm și tot ce e material cu timpul va avea sfârșit. Dumnezeu când a vorbit cu Moisi a vorbit în chip de rug de foc. (II Moissi 3, 2.) Duhul sfânt s'a pogoit asupra Apostolilor în chip de limbi de foc. (Fapti. 2, 3.) Aceste fenomene nu au durat vecinic cum cer idiotii sectariști ci a durat că-

teva minute. Asemenea și Schimbarea la Tată, apoi botezul D-lui. Luminarea aprinsă este simbolul ființei lui Dumnezeu.

Însă multe alte abateri dela adevăr fac cei care ne abat eela biserica lui D-zeu, însă fiind timpul scurt vă spun numai atâta, cu altă ocaziune dacă vom avea cale aicea vă voi spune mai multe iar despre celea auzită dela mine vă rog să vi-le păstrați în inimile D-Voastră, căci mare este fericirea acelor cari au auzit graiul meu astăzi, căci știu, că acela pe calea adevărului va rămânea în toată viața lui. Iubiților adevărul să câștigă scump și greu, el nu se găsește din întâmplare. Când munca cea puternică a lui Dzeu cutremură inima omului, atunci lasă la iveală adevărul ascuns de întunec. Închide ușa cu câte zăvoară vrei. casă și perdele și transperanțe, ba poți trage și obloanele la ferestre, stinge chiar or ce lumină în odaia ta nu uita și gândește-te bine că asta nu împiedică întru nimic să pătrundă până la tine. Căci tropăitul unui pas, care se apropie îți va opri multe fapte rele plănuite. Iar o bătaie la ușe va pricinui înăbușirea unei fapte urâte mai vărtos de D-zeu nici o faptură nu dste ascunsă ci totul este gol și descoperit (Evrei 4, 13.).

Apoi adevărul și înțelepciunea nu se găsește în tră mărfurile de aur și mărgăritare, nici în în veselia lumii, nici în mijlocul podoabelor grele; adevărul răsară dintr'o câmpie bine lucrată; răsplătind munca răbdarea credința și zelul acelor ce îl caută dându-le cele mai scumpe tezaure ale lui fericirea vecinică. Creștine! Fie ce bătaie a inimi tale ori ce bucurie, ori ce durere; ori ce speranță, ori ce teamă; ori ce zâmbec, ori ce lacrimă; ori ce cântare, ori ce imn, toate sunt ale lui Dumnezeu. Nu gândi deloc, că biruința ai câștigat-o și nu ședea fără grije, lucrarea ta cea grea nu va fi sfârșită până nu vei vedea biruința asupra deavolului și a dușmanilor lui Hristos și a bisericii lui. Luați arma credinței sf. scriptură în mână, ridicați fruntea sus, țineți pept cu cei ce strică legea cea sfântă a Domnului, spuneți-le că sunt fiii întunerecului, slujitori dușmanului lui Dumnezeu, și numele lor este Anticrist. Dar fiți veseli că vă aflați pe calea luminei și a adevărului și vă bucurați și vă veseliți că plata voastră multă este în ceriuri. Amin.

INFORMAȚIUNI.

Ce se discută la congresul mondial bisericesc din Sibiu? Intre chestiunile mai ponderoase cari vor face obiect de studiu în congresul nostru actual, este unificarea bisericească, pe care o așteptăm cu mult interes. Aceasta problemă va fi pusă pe tapet și în actuala sesiune a corpurilor legiuitoare.

Pentru noi în aceasta chestie, singurul for competent, este congresul nostru, care va ști să voteze un proiect de unificare, în care actuala noastră organizare bisericească va fi mai perfecționată.

Se va discuta apoi în congres, în chestiunea școalelor noastre confesionale, situația

fraților noștri din Iugoslavia și Ungaria, episcopie Timișoara. Un punct cardinal este recăștigarea bisericii lor și averilor bisericesti răpite dela noi dela 1700 încoaci de frații noștri uniți, cu ajutorul ungarilor.

† **Elena Murășan.** Vrednica româncă Elena Murășan soția marelui Aurel Murășan fost director la Gazeta Transilvaniei, a încetat din viață în Brașov în etate de 62 de ani. A fost înmormântată cu mare pompă de preoțimea noastră ortodoxă din Brașov. A fost petrecută la cimitir de tot ce Brașovul are mai select.

În veci pomenirea ei.

Bolșevicii. Cu ocaziunea ultimelor evenimente din Basarabia, siguranța generală a pus mâna pe un manifest bolșevic tipărit la Moscova și trimis în sute de mii de exemplare la odesa spre a fi împărțit organizațiilor comuniste din provincia de peste Prut.

În acest manifest, sovietele recomandau stărnirea nemulțumirii printre mililari și funcționari și cu acest scop preconizau ca mijloc mai sigur, utilizarea presei democratice din România, care — spune manifestul — este cetită și de funcționari și de militari.

Ar trebui ca guvernul să facă investigațiuni și în cazul când se vor descoperi ziaristi în solda Sovietelor, deci în slujda unei puteri streine, să-i expulzeze în conformitate cu articolul din constituțiune care prevede cazurile în care se pierde dreptul la cetățenia română.

Nu ne trebuie o nouă emisie de bani de hârtie. Celor cari cer inflațiunea monetară, cu scopul urmărit de dușmanii țării noastre și prezentat atât de vândit de „anumita presă“, marele ziar românesc „Universul“ le răspunde următoarele:

„Volumul circulațiunii noastre ar îndestula toate nevoile, dacă banul ar fi întrebunțat cu mai multă socoteală, de preferință în cheltuieli de consumațiune cum s'a făcut până azi și dacă întreprinderile industriale și comerciale și-ar reduce cheltuielile la strictul necesar și ar fi mai prudente — respectiv mai puțin lacome de câștig — în afacerile lor“.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de toffelul de lucrări de zidiri, și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.*

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

CONCURSE.

Nr. 2683/1924.

Pentru distribuirea alor două burse din **fundațiunea Dr. Iuliu T. Mera** concurs de **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs în organul eparhial.

Admisibil la concurs sunt în general tinerii români ortodocși săraci ștudenți la facultăți de drept medicină, filozofie, tehnică, teologie, cu purtare bună și sporiu escelent în ștudii. La distribuirea bursei se vor ținea în seama următoarele dispoziții speciale ale fundatorului.

a) preferința vor avea în locul prim aceia dintre reflectanți, cari vor putea dovedi, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al șaselea grad de sânge ori de cuscrie.

b) în al doilea loc tinerii născuți în Șiria (jud. Arad.)

c) în al treilea rând: cei născuți în județul Aradului, resp. în dieceza Aradului, și în fine cei născuți în mitropolia ort. română a Ardealului.

d) în absența recurenților potriviți din categoriile de mai sus se pot vota burse și altor tineri ștudenți eminenți și săraci din clasele V-VIII ale școalelor secundare, eventual academii comerciale, școale militare de cadeți și din preparandii (școale normale) în ordinea de sub a). c).

Pentru a-și dovedi îndreptățirea, concurenții vor avea să prezinte, potrivit cu dispozițiile din Ș-X. al literelor fundamentale, documente autentice a) că sunt cetățeni români; b) că-s născuți din căsătorie legală bisericească a părinților ortodocși români; c) că atât ei cât și părinților aparțin și acum bisericii ortodexe române; d) că sunt atât de săraci, încât fără stidendi nu sunt în stare a-și continua studiile; e) că atât trupește cât și sufletește sunt sănătoși; f) că studiile de mai nainte le-au terminat cu spor escelent; g) cu informațiune famijiară, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al VI-lea grad de sânge ori de cuscrie, că sunt născuți în Șiria, ori în județul Aradului, ori în dieceza Aradului ori pe teritoriul mitropoliei Ardealului.

Împrejurarea de sub lit. d) se va dovedi cu ates tat bineprecizat și detaliat, dela antistia comunală și vidimat de oficiul parohial ort. român al locului.

Reflectanții, cari eventual mai au vr'o bursă, sunt datori să arate: suma acelei burse și că dela cine o au.

Cererile, ajustate cu dovezile cerute mai sus vor trebui trimise Consistoriului eparhial, în termin. Cererile întrate mai târziu ori neadjuștata complet nu se vor lua în socotință.

Arad, ședința consistorială. 16/29 Sept. 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

1—3

Nr. 3563./1324.

Prin aceasta se publică concurs cu termin de **30 zile**, 10 Noemvrie pentru conferirea pe durata exclusivă a anului școlar 1924/25 a bursei vacante *din fundațiunea Teodor Pap*, administrată de subsemnatul Consistor.

Îndreptății la acele burse sunt, conform literelor fundamentale: a) rudeniile fondatorului; b) tinerii români ortodocși din Giula, cari studiază la noi în

patrie; c) în lipsa recurenților indicați sub a-b.) urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile, sau medii reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenți (între cari pot fi și bursierii anului trecut cari au întrelăsat de a se justifica, fiindu-le votate bursele numai pe un an școlar), au să-și prezinte cererile la Consistorul subsemnat în terminul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr'un notar public:

1) Extras de botez din matricula bisericească provăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre;

2) Rudeniile fundatorului să adaugă și informațiuni familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire;

3) Atestat de paupertate dela dirigătoria politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4) Atestatul școlar de pe anul școlar trecut, iar universitarii despre toate cursurile respective semestrelor ascultate și document despre examenele prestate.

5) Certificat medical dela vr'un medic oficios despre starea sanitară.

6) concurenții să arate: ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adevărul dela Direcțiunea Școalei: de au sau nu au bursă, și dacă au ce sumă face aceea.

7) Atestat dela profesorul de religiune (catihetul) al școalei despre aceea, dacă petentul a fost străduitor în studiul religiunei și a avut bună conduită sub raportul religios-moral (aceasta dispoziție nu privește pe ștudentii de academii).

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, la 16/29 Septemvrie 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II-a **Cheches**, tractul Belinț, se excrie concurs cu termin de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jurgăre parte arător, parte fânaț.

2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu parte cucuruz.

3. Stolele legale.

4. Întregirea de dotație dela stat și

5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3 camere, bucătărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intrucât nu se vor prezenta concurenți cu cvalificație de cl. II., se admit și de cei cu cvalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat să catihizeze la școală confesională din loc fără altă remunerațiune și a plăti dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox

român din Belinț, județul Timiș-Torontal. și sunt poftiți a se prezenta într-o Duminică, ori într-o sărbătoare, în sf. biserică din Checheș, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protop. tractual spre a-și dovedi, că au calificarea prescrisă, și întru cât sunt din altă dieceză trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Ioan I. Papp, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Cherasim Sârbu*, protopb.

—□—

2—3

Conform rezoluției Ven. Consistor diecezan ort. rom. din Arad, de sub Nr. 3299/1924, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Galșa** (tractul Șiria) — devenită vacantă în urma abdicării pâr. Aurel Pârvu — se publică concurs cu termen de **30 de zile**, dela întâia publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială, în estenziune de 27 iughere cadastrale pământ, din care 22 iughere arător și 5 iughere fânaș.

2. Stolele legale.

3. Birul îl formează interesele fondului de bir, a cărui completare e în curgere.

4. Intregirea dotației dela Stat, pe care comună bisericească nu o garantează.

5. De locuință se va îngriji alesul, nefii casa parohială.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohiei, a catehiza elevii dela școalele, ce i-se vor designa de către vuperioritatea bisericească și a predica regulat în sf. biserică.

Parohia fiind de cl. I., dela reflectanți se cere calificare în conformitate cu concluzul N-r 84 al Sinodului eparhiat din 1910.

Reflectanții se pot prezenta în parohie numai cu stricta observare a §. 33 din Reg. pentru parohii, iar întrucât sunt din alte dieceze, trebuie să ceară în persoană binecuvântarea P. S. S' Pâr. Episcop diecezan. Reflectanții sunt poftiți, ca în termenul concursual, într-o Duminică ori Sărbătoare, să se prezinte în sf. biserică din Galșa, spre a-și dovedi dexteritatea în cântare, oratorie și eventual în săvârșirea serviciului divin. Petițiile adresate Comitetului par. ort. rom. din Galșa, se vor nainta P. O. Oficiu ppsc. din Șiria, județul Arad, în termenul concursual.

Galșa. 25 Aug. (7 Sept.) 1924.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Mihai Lucaș*, ppop. rom. ort.

—□—

3—3

În conformitate cu concluzul Venerabilului diecezan de sub N-r 1361/1924 să esre concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Răchita**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Una senle completă;

2. Stolele uzuat. Din acestea toate compete jumătate văduvei preutese Verșavia Jucu, până la 4/17 Aprilie, 1925.

3. Intregirea dela stat.

Alesul este obligat a catihira elevii dela școalele primare din comună fără altă romunerație din partea parohiei și va suporta dările publice în proporția venitului.

4. De locuidță se va pa locuința văad. învățătoare Domnica Secoșan cu tot cu intravilan și în ștarea actuală.

5. Alesul preot nu poate protesta în caz, când se va reinfiișta parohia a doua.

Parohia este de cl. I. (primă). Dela reflectanții se cere deci a avea calificare de cl. primă.

Doritorii de a reflecta la acest poet sunt poftiți; ca recursesle adresate comitetului parohial din Rechița (jud. C.-Severin) ajustate cu documentele recerute să le aștearnă Pr. On. Oficiu protopresbiteral din Belinț (jud. Timiș) în termenul concursual, având sub durata acesteia pe lângă respectarea stictă a dispozițiilor cuprinsă în § 33 din Reg. pentru parohii și numai după prealabila incuviințare a Pr. On. Domn Protopop tractual a se prezenta în sf. biserică din loc și vro' Duminică ori sărbătoare pre a-șr arăta dexteritatea în cele cele situale și eventual oratorie.

Cei din altă dieceză au să devedească, că posed binecuvântarea Prea Sfinției Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea, recurge.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu *Gherasim Sârbu* protopresbiterul.

—□—

3—3

Conform rezoluțiunii Veneratului Consistor diecezan Nr. 1875/1924, pentru îndeplinirea parohiei vacantă **Pojoga**, protopresbiteratul Lipovei, prin aceasta se publică concurs *de nou* cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Un intravilan parohial fără casă.

2. Una sesiune parohială, constătătoare din circa 20 iughere catastrale pământ, notificându-se că întregirea ei la 32 iughere s'a cerut la comitetul Agrar.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Intregirea dela stat.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohial și să catehizeze la școala din loc apoi a predica regulat în sfânta biserică.

Parohia e de clasa III., deci reflectanții au se devedească că posed asemenea calificare, iar răcursurile ajustate cu documentele recerute în original precum și cu atestat despre serviciul prestat până aci și adresate Comitetului parohial ort. român din Pojoga să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc ort. român din Lipova, îndatorăți fiind a se prezenta în sfânta biserică din Pojoga în vre-o Duminecă ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai cu observarea strictă a celor dispuse prin § 33. din Regulamentul pentru parohii, dovedind prealabil brotopresbiterului tractual cu posed calificarea prescrisă. Cei din altă dieceză, vor dovedi, că au înalta incuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Pojoga, din ședința Comitetului parohial ort. român, ținută la 7/20 Mai 1924.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila*, protopresbiter tractual.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: **Prefectura Județului.**